

Latvijas biznesa gada pārskats 2024

Firmas.lv **LETA**
nacionālā informācijas aģentūra

SADARBĪBĀ AR
OXFORD RESEARCH

**PĀRTIKAS UN
DZĒRIENU RAŽOŠANA**

Pārtikas un dzērienu ražošana

- Dzērienu ražošana
- Pārtikas ražošana

+/- Panākumi un neveiksmes

Norādes par pārtikas izcelsmi

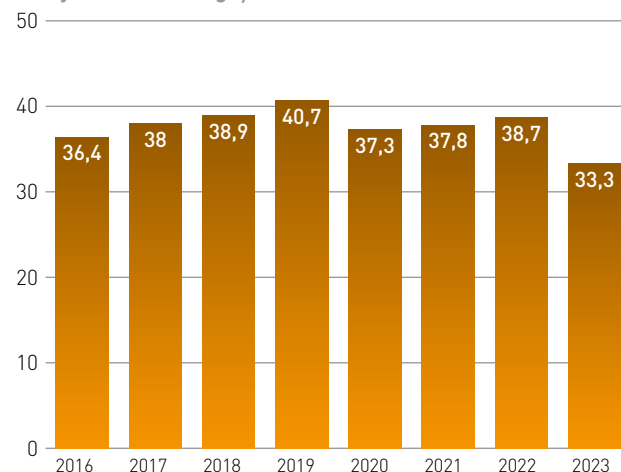
No septembra pārtikas tirdzniecības vietās ir jāizvieto norāde par valsti, kurā ražots pārtikas produkts. Šādu norāžu mērķis ir vairo patērētāju informētību, ļaujot tiem izdarīt personīgajās vērtībās un prioritātēs balstītus lēmumus. Pārtikas ražotāji cer, ka šādu norāžu esamība veicinās Latvijā ražotās produkcijas noietu, jo līdz šim pircējiem nereti bija grūtības atšķirt importa preces no vietējām. Pašreizējā ģeopolitiskajā situācijā tas ļaus arī neatbalstīt agresorvalstis un tajās ražotos produktus.

Uzcenojums vietējai pārtikai veikalos joprojām augsts

Konkurences padome pērn vairākās izpētēs secināja, ka vietējiem produktiem Latvijā ir lielāks uzcenojums nekā tiem, kas ievesti no ārvalstīm. Gan lauksaimnieku organizācijas, gan pārtikas ražotāji norāda, ka gada laikā situācija nav mainījusies un uzcenojums vietējiem produktiem joprojām ir ļoti augsts. Pārtikas ražotāji apsver atkārtotu vēršanos pie konkurences uzraugiem pēc palīdzības, kādā veidā var panākt objektīvu un vienādu uzcenojumu vietējiem un importa ražojumiem.

Tendence

Latvijā saražotā cūkgaļa (tūkst. t)

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

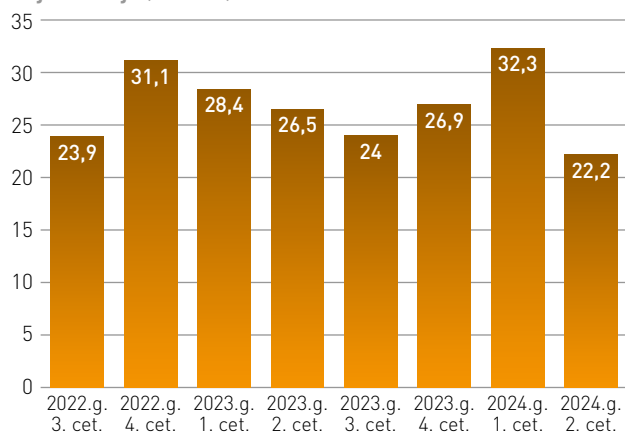
Nozares fakti

Latvijā saražotais siers (tūkst. t)

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Zivju nozveja (tūkst. t)

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Izaicinājumi un atbalsts

Atbalstam kopstendu organizēšanai starptautiskās izstādēs pārvirzīti 300 000 eiro

No līdzfinansējuma daļībai starptautiskās lauksaimniecības un pārtikas izstādēs ārvalstīs 300 000 eiro novirzīti kopstendu organizēšanai starptautiskās izstādēs. Finansējums pārvirzīts, jo pārtikas ražotāji vērsušies Zemkopības ministrijā ar lūgumu rast papildu finansējumu kopstendu organizēšanai, uzsverot, ka daļība starptautiskajās izstādēs ir galvenais eksporta veicināšanas veids. Ražotājiem, kas orientēti uz eksportu, daļība izstādēs ir galvenais jaunu klientu iegūšanas avots, bez kura ražotāji nevar pastāvēt.

Eiropa atkal grib ierobežot kūpinājumus

Tā kā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde ir nobažījusies par kūpinājumu aromatizētāju iespējamo kaitīgumu veselībai, ir pieņemts jauns regulējums par aizliegumu pašreiz lietotos kūpinājumu aromatizētājus izmantot pēc ražotājiem jau izsniegto atļauju beigām, atļaujas nepagarinot. Lai arī regulējums jau stāties spēkā jūnija beigās, Latvija kopā ar dažām citām ES dalībvalstīm kūpināšanas aromatizētāju lietošanai galai, pārstrādātām zivīm un zivsaimniecības produktiem, kā arī sieram un siera produktiem ir panākusi garāku pārejas periodu – līdz 2029. gada vidum. Līdz tam būtu jāizstrādā jauni kūpināšanas aromatizētāji, bet, ja tas netiks izdarīts, ražotājiem tiktu atgriezti pie tradicionālajām kūpināšanas metodēm koksnes dūmos. Tieši kūpināšanas aromatizētāju iespējamā atmešana un atgriešanās pie tradicionālajām kūpināšanas metodēm Eiropas mērogā, visdrīzākais, ir iemesls EK pēkšņajam lēmumam steidzīgi pārskatīt policiklisko aromātisko oglekļa dioksīda, tostarp benzpirēna, maksimālās normas kūpinātās zivīs, turklāt iecerēts tās no jauna ieviest arī kūpinātiem sieri, kas rada satraukumu gan zivju, gan siera, gan arī gaļas pārstrādes uzņēmumos.

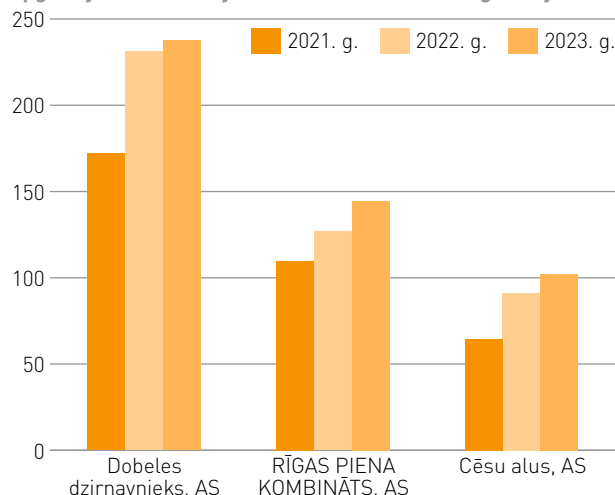
Rādītāju dinamika

Uzņēmumi, kuru apgrozījums ir virs 145 000 EUR

	2021	2022	2023
 Apkopoto uzņēmumu skaits	366	392	391
 Darbinieku skaits, tūkst.	19	19	19
 Apgrozījums, milj. EUR	1982	2476	2643
 Rentabilitāte, %	3	2	4
 Peļņa, milj. EUR	67	59	95
 Apgrozījuma izmaiņas, %	1,83	24,95	6,77

Apgrozījums industrijas līderiem

Apgrozījums industrijas līderiem 2021.–2023. g. (milj. EUR)

Avots: Firmas.lv

Virsnoszares skaitļos

	Uzņēmumu skaits			Apgrozījums, peļņa EUR						Darbinieki, skaits kopā	Nodokļi (VID dati)	
	Kopā	Pieaudzis apgrozījums	Jauni atlasē	Neto apgrozījums, tūkst.	23/22	22/21	21/20	Peļņa, tūkst.	Rentabilitāte		Kopā, milj.	VSAOI uz darbinieku, tūkst. EUR
Pārtikas un dzērienu ražošana	391	68	7	2 643 434	7%	20%	2%	94 529	4%	18 578	361	4,77
Dzērienu ražošana	49	63	4	434 334	4%	19%	2%	26 046	6%	2438	206	5,88
Pārtikas ražošana	342	69	7	2 209 100	7%	20%	2%	68 483	3%	16 140	155	4,61

TOP 10

N. p. k.	Nosaukums	Darbības joma	2023. g. neto apgrozījums, tūkst. EUR	Apgrozījuma izmaiņas, pret 2022. g., %	Rentabilitāte, %	Darbinieku skaits
1	Dobeles dzirnavnieks, AS	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	237 505	2,70%	5 ■	396
2	RĪGAS PIENA KOMBINĀTS, AS	Piena pārstrāde, pārtika	144 525	13,93%	-1 ■	901
3	Orkla Latvija, SIA	Konditorejas izstrādājumu, saldumu ražošana	114 081	3,84%	3 ■	620
4	Cēsu alus, AS	Alus ražošana	102 210	12,03%	3 ■	265
5	Amber Latvijas balzams, AS	Alkoholiskie dzērieni: ražošana	97 920	-9,44%	5 ■	553
6	Tukuma Piens, AS	Piena pārstrāde, pārtika	88 905	16,12%	6 ■	215
7	Cido Grupa, SIA	Bezalkoholisko dzērienu ražošana	85 918	8,87%	10 ■	300
8	KARAVELA, SIA	Zivju pārstrāde, pārtika	79 199	9,90%	4 ■	171
9	Preiļu siers, AS	Piena pārstrāde, pārtika	78 006	0,33%	0 ■	262
10	FOREVERS, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	74 990	21,41%	7 ■	762

Avots: Firmas.lv, licencēti UR dati

Asociācijas viedoklis

Alus nozarē "labi" nozīmē, ka nav sliktāk kā pagājušajā gadā

Latvijas Neatkarīgo
aldu biedrības priekšsēdētājs
un alus darītavas "Labietis" vadītājs
Reinis Pļaviņš

Latvijā teorētiski ir apmēram 70 alus darītavu, bet statistiskā netiek izšķirts tas, vai alus darītavai ir pašai sava alus darīšanas līnija vai tā alus darīšanas jaudas pērk citur un alu tikai pārdod. Tādējādi statistikā ietilpst viss – arī "čigānu" darītavas, kas zem sava zīmola pārdod citur ražotu alu, mazās alus darītavas, kas ražošanu irē, un arī lielās alus darītavas, kas alu ražo Igaunijā vai Lietuvā un šeit tikai pārdod. Tas ir viens no mūsu biedrības mērķiem – sākt vākt kvalitatīvu statistiku. Arī diskusijās par Alkohola aprites likuma grozījumiem izgaismojās tas, ka alus nozarei nav kvalitatīvas statistikas. Skaidrs ir tas, ka 60% no visā Latvijā izdzeramā alus tiek importēti. No kopumā izdzeramajam 150–160 miljoniem litru importējam 100 miljonus litru alus. Tas mums visvairāk kremt, ka pirms 150 gadiem no Latvijas alu eksportēja līdz pat Kamčatkai, visā bijušajā Krievijas impērijas

teritorijā. Rīga un Latvija kopumā bija alus ražošanas centrs ar lielākajām, modernākajām un eksportspējīgākajām alus darītavām, bet šodien no tā visa ir palicis tas, ka alu ar latviskiem nosaukumiem importējam no leišiem un igauņiem.

Baltijas valstu tirgus ir neliels, un ražotāji savas lielās jaudas izvieto tur, kur ir izdevīgāk, attiecīgi pārējais Baltijas tirgus kļūst par patērētājiem. Diemžēl Latvijas gadījumā divi lieli globālie spēlētāji – "Carlsberg" ("Aldaris") un "Royal Unibrew" ("Bauskas alus", "Lielvārde", "Lāčplēsis", "Līvu", "Madonas") – ir izdomājuši, ka viņiem izdevīgāk ir ražot kaimiņvalstīs. Nesen tika publicēti dati par valstīm, kas visvairāk importē alu, un Latvija ir trešajā vietā pasaulē.

Es esmu no tiem cilvēkiem, kas visu laiku nākotnē skatās ar lielu optimismu. Tā vienkārši ir vieglāk dzīvot. Jāatceras tas, ka, strādājot alus nozarē, "labi" nozīmē to, ka nav sliktāk kā pagājušajā gadā. Kopējais izdzeramā alus daudzums samazinās, importētā alus daudzums pieaug, uz vietas ražotā alus daudzums samazinās. Tas, ka 15–20 mazajiem spēlētājiem ir neliels pieaugums vai stagnācija, uz kopējā fona izskatās kā satriecošs rezultāts. Mēs mākam augt rūkošā nozarē. Lielais risks ir tāds, ka jūtamies kā pamesti zem tanka gan ar gaidāmajiem grozījumiem Alkohola aprites likumā, gan kopumā ar savdabīgu vietējās ražošanas iznīcinošu politiku no valsts puses.

Asociācijas viedoklis

Maz ticams, ka ir gaidāms ievērojams pārtikas izejvielu cenu kritums

Latvijas Pārtikas
uzņēmumu federācijas
padomes priekšsēdētāja
Ināra Šure

Pārtikas produktu cenu veido daudz un dažādas komponentes. Ja skatāmies globāli, tad ir skaidrs, ka būtiska ietekme ir gan ģeopolitiskajiem, gan laikapstākļiem un ražai. Ir tiesa, ka ANO pasaules pārtikas cenu indekss jūlijā ir sācis samazināties, taču samazinājums nav visās produktu grupās, un bez izejvielām ir vēl citas cenu veidojošās pozīcijas, piemēram, darbaspēks, kura izmaksas ir palielinājušās vismaz par 10%. Arī gaļas cenas ir pieaugušas ar divciparu skaitli. Piena iepirkumu cenām ir 14% pieaugums, cukura, kafijas cenas ir pieaugušas, salīdzinot ar iepriekšējā gada periodu. Nav skaidrības par Ukrainas kukurūzas piegādēm, kas arī ietekmēs mūsu ražotājus. Maz ticams, ka kopumā mēs varētu gaidīt ietekmīgu izejvielu cenu kritumu.

Turpmākais ir ļoti atkarīgs gan no laikapstākļu situācijas, gan ģeopolitiskajiem apstākļiem. Lai arī dažas izejvielas palikušas

lētākas, darbaspēka sadārdzinājums ir vismaz par divciparu skaitli. Produkta cena sastāv no ļoti daudzām pozīcijām, un, ja kaut kas paliek lētāks, tad kaut kas paliek arī daudz dārgāks. Viena no tām ir darbaspēka izmaksas, nodokļi. Nodokļu sistēmā vēl arvien ir lielas neskaidrības – kāds tiks pieņemts budžets Latvijai, kāds būs nodokļu slogs biznesam, piemēram, vai slimības lapām būs kaut nedaudz uzlabojumi, lai tuvotos Lietuvas un Igaunijas līmenim. Tāpat redzēsim, kādas būs kredītēšanas iespējas. Latvijā kredītprocenti, lai varētu attīstīt uzņēmumu, ir daudz lielāki nekā kaimiņvalstīs, un var teikt, ka dārgākie Eiropā. Cerams, ka jaunā "Indexo" banka kaut nedaudz sašūpos tirgu un uzlabos konkurenci banku vidū. Arī loģistikas izmaksas nav samazinājušās, tirgotāju prasības nav samazinājušās, tādēļ nedomāju, ka ražotāji varēs būtiski samazināt produktu cenas. Bez šaubām, būs akcijas, un tās arī atspoguļos šo dažu izejvielu cenu kritumu. Skatīsimies, kā tirgotāji veidos savu piecenojumu.

Gaidām, kad lielveikali vietējo preču uzcenojumus samazinās, pieņemot, ka izmaiņas var prasīt zināmu laiku. Ja no ražotājiem saņemsim signālus, ka augstie uzcenojumi saglabājas, būs spiesti vēlreiz vērsties Konkurences padomē pēc palīdzības, kādā veidā var panākt objektīvu un vienādu piecenojumu vietējiem un importa ražojumiem. Mēs neprasām mazāku uzcenojumu, bet prasām līdzvērtīgu piecenojumu ar importa produktu.

Dzērienu ražošana

Latvijā par atbalstu vietējam biznesam netiek domāts

SIA "Venden"
izpilddirektors
Aldis Škutāns

Diemžēl ražotājs Latvijā jūtas ļoti neaizsargāts, varētu teikt, nemīlēts no valsts puses. Redzot, kādi lēmumi tiek pieņemti vadībā, dažreiz šķiet, ka par atbalstu vietējam biznesam, nemaz nerunājot par tā attīstības veicināšanu, netiek domāts. Vietējie produkti Latvijā netiek prioritizēti, plaši tiek importēti ārvalstīs ražotie un iegūtie produkti, preces, tostarp ūdens, kura resursi Latvijā ir pietiekami. Arī likumdošana reti kad ir ražotāju pusē, kā, piemēram, ilgstoši diskutējām par tiesībām uz negāzēta dabīgā minerālūdens

iepakojuma arī izvietot norādi, ka tas ir piemērots zīdaiņu pārtikas pagatavošanai, kā to jau sen dara Lietuvas uzņēmumi. Vai arī pilnīgi neloģiskā situācija ar mūsu dzērieniem ar dabīgiem aromātiem, kas nesatur cukuru vai tā mākslīgās alternatīvas, – tie tiek aplikti ar akcīzes nodokli kā saldinātie dzērieni – un mums šos dzērienus ir aizliegts tirgot skolās. Tomēr par spīti visam nākotnē skatāmies optimistiski, mums ir daudz ideju un plānu, ko realizēt, paredzam arī investīcijas dažādos attīstības projektos.

Nozares TOP 25 uzņēmumi

N. p. k.	Nosaukums	Darbības joma	2023. gada apgroz. tūkst. EUR	Apgrozījuma izmaiņas, pret 2022. g., %	Rentabilitāte, %	Darbinieku skaits
1	Cēsu alus, AS	Alus ražošana	102 210	12,03%	3 ■	265
2	Amber Latvijas balzams, AS	Alkoholiskie dzērieni: ražošana	97 920	-9,44%	5 ■	553
3	Cido Grupa, SIA	Bezalkoholisko dzērienu ražošana	85 918	8,87%	10 ■	300
4	Aldaris, AS	Alus ražošana	28 229	06,02%	-4 ■	173
5	BERLAT GRUPA, SIA	Alkoholiskie dzērieni: ražošana	21 113	-4,76%	3 ■	40
6	VENDEN, SIA	Dzeramais ūdens	16 315	11,91%	18 ■	196
7	TĒRVETES AL, AS	Alus ražošana	15 385	-0,83%	21 ■	70
8	BAUSKAS ALUS, SIA	Alus ražošana	9 845	34,87%	34 ■	64
9	VALMIERMUIŽAS ALUS, SIA	Alus ražošana	9 435	34,46%	2 ■	111
10	Latgales Alus D, SIA	Alus ražošana	5 496	10,82%	4 ■	68
11	EDEN SPRINGS LATVIA, SIA	Dzeramais ūdens	4 627	8,27%	-19 ■	71
12	UŽAVAS ALUS, SIA	Alus ražošana	4 547	14,39%	-2 ■	50
13	MARKOL, SIA	Dzeramais ūdens	3 801	10,66%	-6 ■	46
14	VENDEN MINERAL WATER, SIA	Dzeramais ūdens	2 698	10,82%	5 ■	5
15	LINK VEST, SIA	Dzeramais ūdens	2 258	-11,15%	1 ■	49
16	PIEBALGAS ALUS, SIA	Alus ražošana	2 237	-3,75%	4 ■	33
17	Alus Nams, SIA	Alus ražošana	1 988	8,13%	5 ■	33
18	LIVONIA, SIA	Bezalkoholisko dzērienu ražošana	1 850	18,94%	7 ■	15
19	Abavas dārzi, SIA	Alkoholiskie dzērieni: ražošana	1 826	6,79%	0 ■	30
20	MB Holding, SIA	Dzeramais ūdens	1 782	10,38%	9 ■	22
21	Ārpus, SIA	Alus ražošana	1 396	52,78%	38 ■	7
22	ABULA, SIA	Alus ražošana	1 395	18,98%	19 ■	19
23	Zlaukts, SIA	Alus ražošana	1 134	-0,93%	-3 ■	27
24	SIMEKS, SIA	Bezalkoholisko dzērienu ražošana	1 131	-4,20%	-23 ■	13
25	885, SIA	Dzeramais ūdens	1 049	3,72 reizes	-44 ■	9

Avots: Firms.lv, licencēti UR dati

Pārtikas ražošana

Lielākais izaicinājums ražotājiem – neprognozējami svārstīgās izejvielu cenas

“Food Union” vadītājs
Latvijā un Eiropā
Artūrs Čirjevs

Lielākais izaicinājums ražotājiem šogad ir neprognozējami svārstīgās izejvielu cenas. Kakao, kuru izmantojam kā piedevu virknē piena un saldējumu produktu, kā arī glazūrās, cena ir pieaugusi vairākkārtīgi, un šī gada otrajā pusē sāk pieaugt arī industriālo piena produktu, tādu kā sviests un krējums, cenas, kas sagaidāms, ka atstās iespaidu arī uz gala produktu cenām.

Papildus izejvielu cenu svārstībām, ražotājam saglabājas pastāvīgie izaicinājumi, proti, jaunu noieta tirgu meklējumi, tirgus

daļas palielināšana esošajos tirgos un produktu segmentos, kā arī darbaspēka piesaiste. Attiecīgi šī gada viens no uzdevumiem ir samazināt izmaksu bāzi un atgriezties peļņas zonā, jo iepriekš straujās inflācijas apstākļos izmaksu pieaugums komplektā ar pieaugošajiem procentu maksājumiem, kā arī amortizācijas atskaitījumiem rādīja zaudējumus. Nākamā gada prognozes un mērķis ir straujāka izaugsme. Taču – nevis “uzpūsta” un mainīga, bet stabila un ilgtermiņa.

Nozares TOP 25 uzņēmumi

N. p. k.	Nosaukums	Darbības joma	2023. gada apgroz. tūkst. EUR	Apgrozījuma izmaiņas, pret 2022. g., %	Rentabilitāte, %	Darbinieku skaits
1	Dobeles dzirnavnieks, AS	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	237 505	2,70%	5 ■	396
2	RĪGAS PIENA KOMBINĀTS, AS	Piena pārstrāde, pārtika	144 525	13,93%	-1 ■	901
3	Orkla Latvija, SIA	Konditorejas izstrādājumu, saldumu ražošana	114 081	3,84%	3 ■	620
4	Tukuma Piens, AS	Piena pārstrāde, pārtika	88 905	16,12%	6 ■	215
5	KARAVELA, SIA	Zivju pārstrāde, pārtika	79 199	9,90%	4 ■	171
6	Preiļu siers, AS	Piena pārstrāde, pārtika	78 006	0,33%	0 ■	262
7	FOREVERS, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	74 990	21,41%	7 ■	762
8	RĒZEKNES GAĻAS KOMBINĀTS, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	68 798	9,78%	3 ■	534
9	LATVIJAS MAIZNIEKS, AS	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	67 676	26,21%	7 ■	395
10	Maag Latvija, AS	Gaļas pārstrāde, pārtika	60 083	13,56%	0 ■	164
11	Kurzemes Gaļsaime, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	59 660	17,24%	1 ■	487
12	Valmieras piens, AS	Piena pārstrāde, pārtika	53 036	26,28%	1 ■	208
13	Latvijas Piens, SIA	Piena pārstrāde, pārtika	37 120	-35,92%	-4 ■	68
14	Fazer Latvija, SIA	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	36 895	14,60%	2 ■	285
15	JĒKABPILS PIENA KOMBINĀTS, SIA	Piena pārstrāde, pārtika	36 260	-36,23%	2 ■	59
16	RĪGAS DZIRNAVNIKS, AS	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana, pārtika	31 279	180,34%	3 ■	68
17	Jaunpils pienotava, AS	Piena pārstrāde, pārtika	30 936	9,24%	0 ■	139
18	Orkla Foods Latvija, SIA	Augļu un dārzeņu pārstrāde, pārtika	30 405	17,94%	8 ■	111
19	Puratos Latvia, SIA	Augļu un dārzeņu pārstrāde, pārtika	26 954	19,92%	3 ■	155
20	SMILTENES PIENS, AS	Piena pārstrāde, pārtika	26 904	11,57%	2 ■	138
21	KH SELECT, SIA	Zivju pārstrāde, pārtika	25 986	22,46%	1 ■	137
22	Cesvaines Piens, AS	Piena pārstrāde, pārtika	23 394	-3,01%	1 ■	165
23	GAĻAS PĀRSTRĀDES UZŅĒMUMS NĀKOTNE, SIA	Gaļas pārstrāde, pārtika	22 879	6,51%	3 ■	186
24	RENETA, SIA	Zivju pārstrāde, pārtika	20 578	-2,18%	11 ■	58
25	PĒRNES L, SIA	Kulinārijas izstrādājumi, uzkodas	18 320	26,68%	27 ■	52

Avots: Firms.lv, licencēti UR dati

Tālr. 26559115
garisi@garisi.lv
www.garisi.lv

VIETA, KUR LABAS GARŠAS AUG!

Vai jūs esat atrodams?

Kāda informācija ir redzama
par jūsu uzņēmumu?

Pārbaudiet to bez maksas!

syncme.lv

Latvijas biznesa gada pārskats 2024

13. izdevums.

Vāka foto: shutterstock.com

Sadarbībā ar **LETA** un informācijas grupu "Latvijas Tālrunis"
nacionālā informācijas aģentūra

Izdevējs **Firmas.lv**

www.firmas.lv

Pērses iela 9/11, Rīga, LV 1011, tālrunis: +371 67 770 757

Informācijai ir izziņas raksturs, un tai nav juridiska spēka.

Pārpublicēšana un visa veida pavairošana aizliegta.

Sadarbības partneri:

Latvijas Tālrunis

**OXFORD
RESEARCH**